

RECHTBANK DEN HAAG

Team handel - voorzieningenrechter

zaak- / rolnummer: C/09/663106 / KG ZA 24/235

Vonnis in kort geding van 6 juni 2024

in de zaak van

de Staat der Nederlanden (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Logius) te Den Haag,

eiser,

advocaten mrs. J.L. Naves en B. Kleinhout, beiden te Den Haag,

tegen:

Visma Connect B.V. te Rijswijk,

gedaagde,

advocaten mrs. J.J.E. Bremer, J. Brugman en J.W. Fanoy, allen te Den Haag.

Partijen worden hierna respectievelijk aangeduid als 'Logius' (mannelijk enkelvoud) en 'Visma'.

1. De procedure

1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:

- de dagvaarding van 3 mei 2024, met producties 1 tot en met 30;
- de conclusie van antwoord, met producties 1 tot en met 33;
- de akte houdende een wijziging van eis, met producties 31 tot en met 50;
- de door Logius overgelegde producties 51 tot en met 56;
- de door Visma overgelegde producties 34 tot en met 38.

1.2. De mondelinge behandeling is gehouden op 16 mei 2024. Ter zitting zijn van de zijde van beide partijen pleitnotities zijn overgelegd.

1.3. Tijdens de zitting is de datum voor het wijzen van vonnis bepaald op 30 mei 2024. In een e-mailbericht aan de advocaten van partijen van 16 mei 2024 is de datum voor het wijzen van vonnis nader bepaald op 6 juni 2024.

2. De feiten

Op grond van de stukken en het verhandelde ter zitting wordt in dit geding van het volgende uitgegaan.

2.1. Logius is een agentschap van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en het beheer van de digitale overheid ten behoeve van het digitale contact tussen overheidsorganisaties en de burger. Een van de diensten die Logius in dit verband aan andere overheden aanbiedt, naast bijvoorbeeld

‘DigiD’ en ‘MijnOverheid’, is ‘de Digipoort’, een dienst voor de afhandeling van digitaal berichtenverkeer. De Digipoort werkt als een soort ‘elektronisch postkantoor’, waarbij berichten worden ontvangen en gecontroleerd en vervolgens doorgestuurd naar de ontvangende overheidsinstantie. De Digipoort wordt gebruikt door onder meer de Belastingdienst, de Kamer van Koophandel, de Dienst Uitvoering Onderwijs, De Nederlandse Bank en het UWV.

2.2. Bij de ontwikkeling en het beheer van zijn diensten maakt Logius gebruik van IT-leveranciers. Voor de Digipoort is dat Visma, een gespecialiseerde IT-dienstverlener die in 2006 is opgericht onder de naam European Business Processing Institute B.V. (EBPI). Visma levert onder meer keteninformatieservices (ook wel KIS-services of KIS-diensten genoemd), bestaande uit de geautomatiseerde afhandeling van informatieprocessen, bijvoorbeeld berichtenverkeer tussen gebruikers en afnemers op basis van een generieke digitale infrastructuur. Daarnaast biedt Visma portalen aan (Portaaldiensten). Dit zijn websites waarop gegevens handmatig kunnen worden ingevoerd ten behoeve van de uitwisseling van informatie.

2.3. In 2006 is een overeenkomst tot stand gekomen tussen EBPI en ‘GBO Overheid’ met het oog op de ontwikkeling van een testinfrastructuur voor de uitwisseling van berichten en andere (gestructureerde) informatie tussen de overheid en andere partijen, hierna ‘Contract 42’.

2.4. Na de ontwikkeling van de in 2.3. bedoelde testinfrastructuur heeft Logius een aanbestedingsprocedure aangekondigd. De opdracht die (samengevat) bestond uit de levering van keteninformatieservices, werd gegund aan EBPI, waarna op 4 augustus 2011 een raamovereenkomst tot stand is gekomen tussen Logius en EBPI, hierna ‘de ROK 2011’. In deze raamovereenkomst is – voor zover hier van belang – opgenomen:

“Artikel 18 Exit-regeling

1. Dit artikel is van toepassing op Nadere Overeenkomsten vallend onder perceel zes (6).
2. Indien een Nadere Overeenkomst als in dit artikel bedoeld, wordt beëindigd (ongeacht op welke gronden of op wiens initiatief), en waaronder begrepen niet-verlenging, zullen partijen die maatregelen nemen die ertoe leiden dat de Prestatie vanaf het tijdstip van beëindiging voor Opdrachtgever zelf of door een Opdrachtgever aangewezen derde kan worden voortgezet.

(...)

5. Onverminderd het vorenstaande is in geval van beëindiging van een Nadere Overeenkomst Opdrachtgever gerechtigd afgifte te vorderen van een exemplaar van de delen van de programmatuur met bijbehorende broncode en Documentatie welke door Opdrachtnemer in verband met die Nadere Overeenkomst zijn ontwikkeld, alsmede – voor zover dit voor de overgang noodzakelijk is – ook van andere relevante informatie.

Opdrachtgever kan dit laatstgenoemde recht ook nog uitoefenen gedurende een periode van zes (6) maanden na datum van beëindiging van de betreffende Nader Overeenkomst.

6. Het bepaalde in het vorige artikellid geldt niet ten aanzien van door Opdrachtnemer ontwikkelde programmatuur die niet specifiek voor Opdrachtgever is ontwikkeld.

(...)”.

2.5. Op 15 oktober 2012 hebben de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en EBPI een ‘Nadere Overeenkomst Logius Portfolio Perceel 6 ICT beheer en (door)ontwikkeling Keteninformatieservices’ (hierna ‘NOK KIS’) gesloten. De

NOK KIS is op 3 februari 2020 en 22 juni 2021 aangevuld met een ‘Addendum Service Niveau Overeenkomst (SNO)’, waarin nadere afspraken met betrekking tot de servicelevels zijn vastgelegd. Verder zijn specifieke afspraken met betrekking tot de kosten vastgelegd in het Dossier Financiële Afspraken Keteninformatieservices (DFA) van 24 april 2017.

2.6. Op grond van de ROK 11 en de NOK KIS is EBPI KIS-diensten aan Logius gaan aanbieden. Het ICT-systeem dat EBPI daarvoor gebruikte is de Digipoort.

2.7. De looptijd van de NOK KIS (inclusief de optie tot verlenging van tweemaal twee jaar, waarvan gebruik is gemaakt) liep tot oktober 2019. Gelet hierop heeft Logius een nieuwe aanbestedingsprocedure georganiseerd voor de KIS-diensten. Logius en EBPI hebben in verband hiermee en de tussen hen in de aanloop naar de aanbesteding ontstane discussies over de reikwijdte van de verplichting van EBPI om (algemeen gezegd) gegevens te verstrekken alsmede over bij wie de intellectuele eigendomsrechten van door EBPI ontwikkelde programmatuur berusten, op 15 oktober 2018 de ‘Level Playing Field-overeenkomst Logius-EBPI’, hierna de ‘LPF-overeenkomst’, gesloten. In de considerans van de LPF-overeenkomst is onder meer vermeld:

- (iv) Ten behoeve van de verlening van de KIS-diensten heeft EBPI programmatuur ontwikkeld en programmatuur afkomstig van derden verworven.
- (v) De hiervoor in punt (iv) bedoelde programmatuur, voor zover ontwikkeld door of namens EBPI in het kader van de NOK-KIS en Contract 42 wordt hierna “de Programmatuur” genoemd. Hieronder valt niet programmatuur die afkomstig is van derden, zoals gedefinieerd in (vi).
- (vi) Onder derden worden voor de toepassing van deze overeenkomst begrepen alle natuurlijke personen en rechtspersonen met uitzondering van EBPI zelf en natuurlijke personen of rechtspersonen met wie EBPI in een groep is verbonden is of waarmee zij op vergelijkbare wijze is verbonden. Onder (rechts)personen met wie EBPI op vergelijkbare is verbonden verstaan Partijen (voormalige) bestuurders of aandeelhouders, derden die zeggenschap als bedoeld in de SER-fusiegedragsregels 2015 uitoefenen of oefenden over (groepsmaatschappijen van) EBPI. Onder derden worden in ieder geval – doch niet uitsluitend - begrepen:

SWIFT service bureau
SWIFT
Batavia
IBM
UBMatrix
Batavia, J2R
Semansys
Corefiling
Signavio
Tibco
Saxonica
Gmv
Aguilonius

Onder derden worden niet begrepen de partijen met wie EBPI of groepsmaatschappijen van EBPI uitdrukkelijke contractuele afspraken heeft gemaakt gericht op gehele of gedeeltelijke overdracht van auteursrechten op software die onderdeel is van de Programmatuur door EBPI of groepsmaatschappijen van EBPI aan die partijen en tevens tot al dan niet gezamenlijke exploitatie daarvan, met dien verstande dat dit alleen betrekking heeft op de software die door EBPI of groepsmaatschappijen van EBPI aan voornoemde partij is overgedragen.

(...)

Verder is in onderdeel (xii) van de considerans opgenomen dat een dataroom zal worden ingericht, waarin aan Logius inzage wordt verschaft *“in onder meer de actuele broncode, configuratie, alsmede de actuele technische en functionele documentatie van de Programmatuur en van de dienstverlening (hierna steeds: “Documentatie”)*”.

2.8. In artikel 2 van de LPF-overeenkomst – voor zover hier van belang – vastgelegd:

Lid 1 Partijen komen overeen dat de intellectuele eigendomsrechten op de Programmatuur (waaronder onder meer wordt begrepen de broncode en machinecode) en Documentatie uitsluitend aan EBPI toebehoren. Voor zover nodig komen Partijen overeen, dat deze overeenkomst tevens de status heeft van een akte als bedoeld in artikel 2 Auteurswet. Voor zover nodig komen Partijen overeen, dat deze overeenkomst strekt tot levering van deze auteursrechten aan EBPI, en dat Partijen alle noodzakelijke uitvoeringshandelingen zullen verrichten voor die levering, waarbij iedere Partij de eigen kosten daarvan draagt.

Lid 2 EBPI verleent c.q. doet verlenen aan Logius – waaronder Partijen voor de toepassing van deze overeenkomst uitdrukkelijk begrijpen: alle dienstonderdelen van de Staat der Nederlanden belast met taken omtrent ketendiensten ten behoeve van de overheid – het onherroepelijke, eeuwigdurende, niet-exclusieve, niet-overdraagbare recht om de Programmatuur na de Overbruggings- en overgangperiode van de NOK-KIS, zoals beschreven in artikel 4 lid 2 van deze overeenkomst, ten behoeve van ketendiensten onder de in deze overeenkomst benoemde voorwaarden te gebruiken, waaronder ook begrepen het recht een derde te machtigen deze Programmatuur te gebruiken, doch zulks in ieder geval uitsluitend ten behoeve van de verlening van ketendiensten in het kader van het eigen functioneren als publieke organisatie, waaronder begrepen het verlenen of doen verlenen van diensten aan of ten behoeve van andere Nederlandse partijen met publieke taken (waaronder Nederlandse havenbedrijven mede worden begrepen) binnen het territorium van het Koninkrijk der Nederlanden. In afwijking van het voorgaande treedt het in dit artikel beschreven Gebruiksrecht reeds vóór de afloop van de Overbruggings- en overgangperiode in, indien Logius na de Aanbesteding opdracht geeft aan de winnaar van de Aanbesteding ketendiensten te verlenen of Logius op enig moment deze werkzaamheden zelf ter hand neemt en wel op het moment dat één van deze twee situaties zich voordoet.

(...)

Lid 5 EBPI zal na het einde van de looptijd van de NOK-KIS met inbegrip van de overbruggings- en overgangperiode zoals beschreven in artikel 5 leden 1 en 2 (hierna: de “Overbruggings- en overgangperiode”) het dan actuele exemplaar van de broncode en machinecode, configuratie en Documentatie met betrekking tot de Programmatuur aan Logius ter beschikking stellen (dit alles digitaal, in een gebruikelijk format), en machtigt Logius om deze te gebruiken binnen de grenzen van het in deze overeenkomst verleende Gebruiksrecht. Indien Logius gebruik maakt van de in de slotzin van lid 2 genoemde mogelijkheid om haar Gebruiksrecht eerder in werking te laten treden, wordt in aanvulling op het voorgaande op dat moment de alsdan actuele broncode en machinecode en Documentatie met betrekking tot de Programmatuur ter beschikking gesteld en machtigt EBPI Logius reeds nu voor alsdan om deze binnen voornoemd kader, zoals onder meer omschreven in lid 2 en lid 3 van dit artikel, te gebruiken.

Lid 6 Op verzoek van Logius zal EBPI aan Logius c.q. aan een opvolgende dienstverlener de bijstand verlenen die redelijkerwijs noodzakelijk is voor de implementatie van de Programmatuur of delen daarvan. De kosten van deze bijstand zullen door Logius worden vergoed overeenkomstig de in de op grond van de NOK KIS overeengekomen uurtarieven en onder de in de ROK en de NOK KIS overeengekomen voorwaarden. De verplichting tot het verlenen van deze bijstand eindigt na het verstrijken van zes maanden na het moment dat de KIS-dienstverlening door EBPI eindigt.

Lid 7 EBPI dient zowel op grond van de tussen hen reeds bestaande overeenkomsten als op grond van deze overeenkomst aan Logius de Documentatie bij de Programmatuur ter beschikking te stellen, van een niveau waarmee een redelijk bekwame programmeur in staat is om de Programmatuur te onderhouden en verder te ontwikkelen. EBPI stemt ermee in dat Logius deze Documentatie binnen het kader van deze overeenkomst en de daarin geregelde Gebruiksrechten mag gebruiken. Indien EBPI niet beschikt over Documentatie van voornoemd niveau levert dit geen wanprestatie op, maar zal EBPI op eigen kosten (maar gemaximeerd tot 500 manuren, waarvan EBPI garandeert dat dit voldoende is om de Documentatie op voornoemde niveau te brengen) de noodzakelijke diensten aan Logius verlenen om Logius in staat te stellen om binnen twee maanden na inwerkingtreding van deze overeenkomst zelf adequate Documentatie op te stellen, al dan niet door de bestaande Documentatie geschikt te maken voor onderhoud en/of verdere ontwikkeling door een redelijk bekwame programmeur. Logius neemt de verplichting op zich in dit verband geen onredelijke eisen aan EBPI te stellen of onredelijk veel vragen aan EBPI te stellen. Indien Partijen van inzicht verschillen over de kwaliteit van de door EBPI opgeleverde Documentatie, zullen zij hun geschil hierover voorleggen aan een (één) bindend adviseur van het NAI. Partijen zullen de bindend adviseur aanwijzen overeenkomstig de lijstprocedure van het NAI. De bindend adviseur zal vaststellen of de Documentatie het overeengekomen niveau heeft en, zo niet, welke werkzaamheden EBPI nog moet verrichten om Logius in staat te stellen de Documentatie op het overeengekomen niveau te brengen. De bindend adviseur zal zijn oordeel vastleggen in een schriftelijk stuk. Dit stuk geldt tussen partijen als een vaststellingsovereenkomst. Partijen zullen de kosten van de bindend adviseur delen.

Lid 8 Als tegenprestatie voor de in de leden 2 tot en met 7 verleende rechten en beschreven werkzaamheden betaalt Logius aan EBPI binnen 30 dagen na afloop van de NOK-KIS zoals beschreven in artikel 5 en onder de voorwaarde van voorafgaande terbeschikkingstelling van de broncode, Programmatuur en machinecode en de technische Documentatie een eenmalige *lump sum* ter hoogte van € 100.000,- (excl. BTW), welk bedrag op geen enkele wijze een weerspiegeling is van de waarde van de Programmatuur.

In artikel 5 lid 8 van de LPF-overeenkomst is verder bepaald:

Op de programmatuur die in de periode voorafgaand entijdens de Overbruggings- en overgangperiode wordt ontwikkeld en voor de verlening van KIS-diensten aan Logius wordt gebruikt heeft het Gebruiksrecht van Logius eveneens betrekking. Dat betekent onder meer dat EBPI aan Logius geen extra kosten in rekening zal brengen voor het ter beschikking stellen van de nieuw ontwikkelde programmatuur en bijbehorende configuratie en documentatie. Voor de goede orde leggen Partijen vast dat voor de opdrachtverstrekking van deze ontwikkelwerkzaamheden zelf, en voor de bijbehorende betalingsverplichtingen, de tussen Partijen in de NOK-KIS vastgelegde afspraken onverkort gelden.

2.9. In het kader van de onderhandelingen over de totstandkoming van de LPF-overeenkomst hebben partijen gesproken over een bij die overeenkomst te voegen 'Bijlage A', waarmee een sluitend overzicht zou worden gegeven van de software waarmee EBPI de operationele KIS-diensten levert en waaruit voor Logius duidelijk zou worden welke software van derden EBPI daarbij gebruikt. EPBI heeft het bedoelde overzicht opgesteld en op 3 oktober 2018 aan Logius gezonden. Logius heeft Bijlage A niet geaccepteerd en EBPI heeft vervolgens ingestemd met het schrappen van Bijlage A.

2.10. Logius heeft in 2019 de aanbestedingsprocedure 'Raamovereenkomst Applicatiediensten Domein Gegevensuitwisseling ten behoeve van Logius' uitgeschreven, hierna 'de aanbesteding'.

2.11. Mede naar aanleiding van een door de Software Improvement Group (SIG) uitgevoerde beoordeling van de haalbaarheid van de overname van de Digipoort voor het verlenen van de KIS-diensten, neergelegd in een rapport van 16 februari 2021, heeft Logius besloten om de door Visma ontwikkelde Digipoort niet te hergebruiken, zoals aanvankelijk de bedoeling was, maar om een nieuwe Digipoort te (doen) bouwen, met gebruikmaking van onderdelen van de bestaande Digipoort.

2.12. Op 18 februari 2021 zijn Logius en Visma een ‘Retransitieplan KIS’ overeengekomen, hierna ‘het Retransitieplan’, waarin verplichtingen en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd ten behoeve van een soepele overdracht van de dienstverlening naar een nieuwe dienstverlener en/of naar Logius. In paragraaf 5.1. van het Retransitieplan is voor zover hier van belang het volgende vermeld:

Daarnaast vindt tijdens de Retransitie continue overdracht plaats van programmatuur, documentatie en kennis. In de hiernavolgende paragrafen wordt kort beschreven welke onderdelen door Huidige dienstverlener zullen worden overgedragen. Deze beschrijving is een nadere invulling van de verplichtingen uit de LPF-overeenkomst en de KIS-overeenkomst. Ten aanzien van kennisoverdracht zal Logius de behoefte formuleren en vastleggen in de Transitieplan(nen).

In de paragrafen 5.2 en 5.3 is vervolgens uitgewerkt hoe de overdracht van programmatuur en documentatie moet plaatsvinden, waarbij telkens wordt verwezen naar de inhoud van de LPF-overeenkomst met betrekking tot deze onderdelen. Verder is in paragraaf 5.4 beschreven waaruit de kennisoverdracht tijdens de retransitie bestaat.

2.13. In het kader van de aanbesteding heeft Logius vier raamovereenkomsten gesloten, met onder meer Visma en ‘Capgemini Nederland B.V.’ te Utrecht, hierna ‘Capgemini’, waarna in 2021 een minicompetitie is gehouden, die is gewonnen door Capgemini. Sinds september 2021 werkt Logius samen met Capgemini aan de herbouw van de nieuwe Digipoort, waarbij de berichtenstromen die onderdeel zijn van de huidige Digipoort uiteindelijk moeten worden gemigreerd naar de nieuwe Digipoort.

2.14. Tussen partijen is een verschil van inzicht ontstaan over de vraag welke informatie Visma ten behoeve van de aanbesteding aan Logius zou moeten verstrekken. Om een einde te maken aan dat geschil hebben partijen op 14 januari 2021 een ‘Settlement agreement Digipoort’ (hierna ‘de Settlement agreement’) gesloten. Daarin is, voor zover hier van belang, overeengekomen:

*“4) Visma will actively assist with knowledge transfer to Logius and its vendors. The knowledge transfer will be done under the current KIS-contract until this contract ends (ultimately October 2022). (...) This contract may be prolonged if the Digipoort NEW is not fully operational by the end of the contract.
(...)”.*

2.15. Op 22 november 2022 hebben de Staat (de staatssecretaris van Koninkrijksrelaties en Digitalisering/secretaris-generaal van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) en Visma een ‘Wijzigingsovereenkomst ‘Nadere Overeenkomst Keteninformatiesystemen’ en nadere afspraken inzake de ‘Settlement Agreement Digipoort’’, hierna (de Wijzigingsovereenkomst) gesloten. In de Wijzigingsovereenkomst is (samengevat) vastgelegd dat Visma bereid is om de in de NOK KIS overeengekomen KIS-diensten, met inachtneming van enkele wijzigingen en aanvullingen, te blijven leveren en dat de looptijd van de NOK KIS wordt verlengd tot 31 december 2025, met de mogelijkheid van een tweede verlenging tot 31 december 2027. In artikel 3.3 van de Wijzigingsovereenkomst en de bij die overeenkomst behorende Bijlage 2 Deel A worden de door Visma uit te voeren basisdiensten uitgewerkt.

2.16. Partijen hebben in 2023 uitvoerig met elkaar gecorrespondeerd met betrekking tot de vraag of en zo ja op welke wijze de medewerking van Visma nodig is in het kader van de migratie van het berichtenverkeer naar de nieuwe Digipoort. Daarbij ging het met name over de door Visma in dat verband te verstrekken broncode, configuratie, documentatie en andere informatie. Uit een e-mailbericht van 7 juli 2023 van de zijde van Visma en een brief van 12 juli 2023 van de zijde van Logius blijkt dat partijen, in afwijking van het daarover in artikel 2 lid 5 van de LPF-overeenkomst bepaalde, onder meer zijn overeengekomen dat Visma zo snel mogelijk een volledige en actuele versie van de broncode (Programmatuur), configuratie en documentatie zal opleveren en dat zij vervolgens op een later moment dat binnen de overeengekomen termijn van drie maanden valt de gebruikersdocumentatie aan Logius ter beschikking zal stellen. In die correspondentie is verder vermeld dat Logius daarmee afstand doet van zijn recht onder de LPF-overeenkomst om aan het einde van de verlengde looptijd van de NOK KIS de broncode geleverd te krijgen, onder de voorwaarde dat Visma alle wijzigingen in de programmatuur, configuratie en documentatie ten opzichte van de laatste volledige oplevering (delta's) steeds binnen drie maanden aan Logius verstrekt.

2.17. Op 6 oktober 2023 en 12 oktober 2023 heeft Visma respectievelijk de broncode van de gebruikersportalen van de Digipoort en de overige broncode aan Logius opgeleverd. Vervolgens heeft Visma op 6 november 2023 nog enkele aanvullende bestanden aan Logius geleverd en heeft zij op 30 januari 2024 nogmaals de portalen van de Digipoort aan Logius opgeleverd, met daarbij een aantal verbeteringen ten opzichte van de eerder oplevering daarvan.

2.18. Bij brieven van 9 november 2023 en 29 november 2023 heeft Logius aan Visma meegedeeld dat hij van mening is dat Visma heeft nagelaten om de in (xii) van de considerans van de LPF-overeenkomst bedoelde documentatie en de actuele broncode volledig aan Logius op te leveren. Visma is daarom gesommeerd om haar leveringsverplichting alsnog na te komen door de ontbrekende en geactualiseerde informatie op te leveren.

2.19. Op 22 december 2023 heeft Visma schriftelijk gereageerd in een brief aan Logius, waarin zij samengevat heeft meegedeeld dat de oplevering van de broncode, configuratie en documentatie heeft plaatsgevonden zoals is overeengekomen in artikel 2 lid 5 van de LPF-overeenkomst en dat de delta's van de Digipoort ten opzichte van de opgeleverde code in de versie van 1 juli 2023 en de overige delta's die zich na de oplevering zullen voordoen conform de afspraken in een operationeel proces gedeeld zullen worden.

3. Het geschil

3.1. Logius vordert – na wijziging van eis en samengevat weergegeven – Visma bij uitvoerbaar bij voorraad verklaard vonnis:

primair

- I. te veroordelen om aan Logius een uitputtend overzicht te verstrekken, waarin alle softwareonderdelen zijn opgenomen die nodig zijn om alle programmatuur te kunnen gebruiken die Visma momenteel gebruikt in het kader van de uitvoering van de NOK KIS, met daarin in ieder geval de in het petitum van de dagvaarding onder I. ((i) tot en met (viii)) omschreven informatie;
- II. te veroordelen om aan Logius een actueel en volledig exemplaar van alle broncode en machinecode, configuratie en documentatie met betrekking tot de Digipoort te verstrekken, dat in ieder geval de in het petitum van de dagvaarding onder II. ((i) tot en met (iii)) en van de akte wijziging van eis omschreven

informatie moet bevatten, en daarbij te bepalen dat de softwareonderdelen worden opgeleverd inclusief alle bijbehorende programmatuur, configuratie en documentatie die een redelijk bekwame programmeur in staat stellen om deze softwareonderdelen te compileren, in productie te nemen, te onderhouden en door te ontwikkelen, zoals is omschreven in het petitum van de dagvaarding;

subsidiair

- III. te veroordelen om aan Logius de in het petitum van de dagvaarding onder III. ((i) tot en met (vi)) en van de akte wijziging van eis omschreven softwareonderdelen te verstrekken en daarbij te bepalen dat de softwareonderdelen worden opgeleverd inclusief alle bijbehorende programmatuur, configuratie en documentatie die een redelijk bekwame programmeur in staat stellen om deze softwareonderdelen te compileren, in productie te nemen, te onderhouden en door te ontwikkelen, zoals is omschreven in het petitum van de dagvaarding onder III.;
- IV. te veroordelen om aan Logius de in het petitum van de dagvaarding onder IV. ((i) tot en met (iii)) omschreven bestanden en configuratie te verstrekken;

een en ander *primair en subsidiair*

- V. op straffe van een dwangsom en
- VI. met veroordeling van Visma in de proceskosten, te vermeerderen met de wettelijke rente.

3.2. Daartoe stelt Logius – samengevat – het volgende. In het kader van de realisatie van de nieuwe Digipoort heeft Logius er een groot belang bij om snel te kunnen beschikken over een volledige versie van de door Logius betaalde en door Visma ontwikkelde broncode, configuratie en documentatie van de Digipoort, althans in ieder geval over de subsidiair gevorderde onderdelen daarvan. De opleveringen die Visma tot nu toe heeft gedaan zijn niet compleet en actueel en daarmee in strijd met de afspraken die partijen gemaakt hebben. Door het ontbreken van een volledige versie van de broncode, configuratie en documentatie dreigen de continuïteit van de ketendienstverlening van Logius en de migratie naar de nieuwe Digipoort in gevaar te komen. Logius wil immers onderdelen van de huidige Digipoort hergebruiken in de nieuwe Digipoort. Daarnaast levert alleen al het ontbreken van het onderdeel ‘Husky Generator’, dat nodig is voor het genereren van formulieren in de portalen van de Digipoort, een vertraging van ruim een jaar op en moet Logius veel extra kosten maken om een alternatief te realiseren. Visma moet daarom alsnog (onderdelen van) de broncode, configuratie en documentatie van de Digipoort aan Logius verstrekken. Ten slotte moet ook een belangenafweging in het voordeel van Logius uitvallen en ertoe leiden dat de vorderingen van Logius worden toegewezen.

3.3. Visma concludeert tot niet-ontvankelijkheid van Logius, althans tot afwijzing van de vorderingen van Logius. Haar verweer zal hierna, voor zover nodig, worden besproken.

4. De beoordeling van het geschil

4.1. Tussen partijen is in geschil of Visma verplicht is om een overzicht van alle softwareonderdelen van de Digipoort aan Logius te verstrekken en om de programmatuur, configuratie en documentatie met betrekking tot de Digipoort aan Logius op te leveren (zoals primair is gevorderd), dan wel of zij verplicht is om de subsidiair gevorderde softwareonderdelen en bestanden aan Logius op te leveren.

4.2. Logius heeft gesteld dat er onderdelen ontbreken in de tot nu toe door Visma opgeleverde broncode, configuratie en documentatie. Met betrekking tot de broncode gaat het daarbij volgens Logius (samengevat) om diverse door Visma ontwikkelde softwarecomponenten (de Husky Generator en zogenoemde ‘dependencies’ (onderdelen die nodig zijn om de Digipoort te kunnen gebruiken) en bestanden, te weten ‘Tundra’, ‘Instance service’ en ‘Verzendservice’). Daarnaast bevat de broncode onder meer onjuiste (interne) verwijzingen en fouten, zo heeft Logius betoogd. Verder heeft Logius naar voren gebracht dat een aantal configuraties ontbreekt, waaronder die met betrekking tot de zogenoemde ‘formspecs’, berichtsoorten, berichtstandaarden, documenttypes en aansluitingen van de Digipoort en de ‘mapping files’ en software ten behoeve van de functionaliteit ‘DUO voorinvullen’. Ten slotte is Logius van mening dat de documentatie voor de (back-end van de) softwareonderdelen ‘Tundra’ en ‘Caribou’ ontbreekt.

4.3. Hierna zullen de primaire en subsidiaire vorderingen die Logius heeft ingesteld nader worden besproken en zal worden beoordeeld of en zo ja in hoeverre Logius aanspraak kan maken op de gevorderde informatie en softwareonderdelen.

De primaire vordering onder I.

4.4. Logius heeft primair onder I. gevorderd Visma te veroordelen tot het verstrekken van een uitputtend overzicht waarin alle softwareonderdelen zijn opgenomen die nodig zijn om alle programmatuur te kunnen gebruiken die Visma gebruikt in het kader van de uitvoering van de NOK KIS en dat de in het petitum van de dagvaarding omschreven informatie bevat. Volgens Logius is Visma daartoe verplicht op grond van het bepaalde in artikel 2 lid 5 en 6 van de LPF-overeenkomst, in het Retransitieplan, in de ROK 2011 en in de Settlement agreement.

4.5. Visma heeft hiertegen, naar het oordeel van de voorzieningenrechter terecht, aangevoerd dat deze vordering zo ruim is geformuleerd dat daaronder alle software valt die Visma (ook indirect op de achtergrond) gebruikt, zoals bijvoorbeeld Microsoft Office en haar e-mailsysteem en dat Logius niet heeft onderbouwd waarom zij aanspraak kan maken op een overzicht van die software. Voor zover Logius heeft beoogd een overzicht te krijgen van alle onderdelen van de software met betrekking tot de KIS-diensten, overweegt de voorzieningenrechter als volgt. Visma heeft voldoende aannemelijk gemaakt dat Logius al over de gevorderde informatie beschikt, omdat een deel daarvan van Logius zelf afkomstig is, een deel ‘open source’ en bij Logius bekend is, van de ‘third party-software’ in 2021 al een lijst is opgenomen in de Dataroom en voor de overige onderdelen bij de oplevering van broncode en bestanden in 2023 (zie hiervoor in randnummer 2.17.) door Visma een zogenoemde ‘POM-file’ met de betreffende informatie is meegeleverd. Visma heeft daarnaast toegelicht dat de huidige Digipoort op een geheel ander platform draait dan de nieuwe Digipoort, zodat met betrekking tot een deel van de informatie die Logius heeft gevorderd niet zonder meer duidelijk is waarom deze voor Logius relevant is in het kader van de realisatie van de nieuwe Digipoort. Ten slotte heeft Visma aangevoerd dat Visma wekelijks operationele transitieoverleggen voert met Logius en Capgemini en dat Logius eventuele vragen met betrekking tot de softwareonderdelen ook tijdens die overleggen aan de orde kan stellen. Tegenover deze verweren van Visma heeft Logius zijn (spoedeisend) belang bij het gevraagde overzicht onvoldoende concreet gemaakt. Dit betekent dat de primaire vordering onder I. wordt afgewezen.

De primaire vordering onder II. en de subsidiaire vorderingen onder III. en IV.

4.6. Logius heeft verder primair (onder II.) gevorderd Visma te veroordelen om een volledige versie van de programmatuur, configuratie en documentatie van de Digipoort aan Logius op te leveren. Logius heeft subsidiair gesteld dat Visma in ieder geval verplicht is om specifieke programmatuur (gespecificeerd in de vordering onder III.) en configuratiebestanden (gespecificeerd in de vordering onder IV.) aan hem te verstrekken.

4.7. Logius heeft aan de primaire vordering onder II. ten grondslag gelegd dat Visma gelet op het bepaalde in artikel 2 lid 5 en 8 van de LPF-overeenkomst, op grond waarvan Logius een gebruiksrecht op alle programmatuur – inclusief de Husky Generator – zou hebben verkregen, verplicht is om de volledige broncode, configuratie en documentatie aan Logius te verstrekken. Daarbij heeft Logius gesteld dat die verplichting betrekking heeft op het in (v) van de considerans van de LPF-overeenkomst gedefinieerde begrip ‘Programmatuur’, inhoudende de door Visma in het kader van de NOK KIS en Contract 42 ontwikkelde programmatuur, met uitzondering van de programmatuur die afkomstig is van derden. Volgens Logius hebben partijen daarbij geen uitzondering gemaakt voor software die Visma ook heeft gebruikt in het kader van de dienstverlening aan andere partijen.

4.8. Voor zover Logius geen recht zou hebben op alle programmatuur, moet Visma in ieder geval de subsidiair (III. en IV.) gevorderde softwareonderdelen en bestanden aan Logius verstrekken, aldus Logius. Voor wat betreft de programmatuur vordert Logius verstrekking door Visma van de zogenoemde Husky Generator, ontbrekende bestanden en afhankelijkheden, de programmatuur die Visma gebruikt voor de ‘mapping files’ ten behoeve van de functionaliteit ‘DUO voorinvullen’, eventuele andere ‘second party dependencies’ en alle bijbehorende programmatuur, configuratie en documentatie, die een redelijk bekwaame programmeur nodig heeft om een en ander te compileren, in productie te nemen, te onderhouden en door te ontwikkelen. Logius heeft verder (subsidiair) gesteld dat Visma in ieder geval verplicht is om de formspecs, de configuraties zoals vastgelegd in de NTP2-database en de mapping files ten behoeve van de functionaliteit ‘DUO voorinvullen’ aan Logius te verstrekken. Volgens Logius zijn de formspecs en de configuraties onderdeel van de programmatuur van de Digipoort en heeft hij deze nodig om de portalen van de nieuwe Digipoort te bouwen en om inzicht te krijgen in de werking daarvan. Daarbij heeft Logius gesteld dat Visma hiertoe gehouden is op grond van het bepaalde in artikel 2 lid 5 van de LPF-overeenkomst, althans op grond van haar verplichting tot kennisoverdracht uit hoofde van de LPF-overeenkomst, het Retransitieplan, de ROK 2011 en de Settlement agreement.

4.9. Visma heeft aangevoerd dat uit de definitie van programmatuur in de considerans van de LPF-overeenkomst blijkt dat het nadrukkelijk de bedoeling van partijen is geweest om de gemaakte afspraken met betrekking tot het gebruiksrecht van de programmatuur en de oplevering van actuele exemplaren daarvan te beperken tot de software die specifiek voor Logius is ontwikkeld in het kader van de verlening van de KIS-diensten, te meer omdat de intellectuele eigendomsrechten met betrekking tot de programmatuur en documentatie op grond van artikel 2 lid 1 van de LPF-overeenkomst toebehoren aan EBPI. Dit betekent volgens Visma dat zij op grond van de LPF-overeenkomst alleen verplicht is tot oplevering van een exemplaar van de programmatuur en documentatie overeenkomstig de definitie in de LPF-overeenkomst en aan die verplichting heeft zij in 2023 (uit coulance) voldaan door een actueel exemplaar van de programmatuur en de documentatie met Logius te delen, aldus Visma. Daar komt volgens Visma bovendien nog bij dat Logius al beschikt over de voor de KIS-diensten ontwikkelde softwareonderdelen, in welk verband zij het verweer voert dat hiervoor in randnummer 4.5. al is besproken, en dat Visma uitdrukkelijk heeft toegezegd om de

machinecode van de programmatuur alsnog aan Logius op te leveren en om delta's aan Logius ter beschikking te stellen voor zover de broncode van de portalen gedurende de looptijd van de NOK KIS wijzigt.

4.10. De voorzieningenrechter is van oordeel dat Logius hiertegenover in algemene zin onvoldoende concreet heeft gemaakt welk belang zij heeft bij toewijzing van de gevorderde volledige broncode, configuratie en documentatie. Voor zover Logius heeft gesteld dat de door Visma tot nu toe opgeleverde broncode (verwijzings)fouten bevat, wordt daaraan voorbijgegaan, omdat Logius zijn stellingen op dit punt onvoldoende heeft onderbouwd.

4.11. De meer specifiek door Logius genoemde voorbeelden van broncode, configuratie en documentatie die Visma niet volledig zou hebben verstrekt zullen hierna besproken en beoordeeld.

Broncode

De Husky Generator

4.12. Volgens Visma staat de portaaldienstverlening aan Logius los van de Digipoort en de ten behoeve daarvan verleende KIS-diensten. Visma heeft in dit verband toegelicht dat zij met gebruikmaking van bepaalde door haar in 2012-2013 ontwikkelde 'tooling' (software) zogenoemde 'opstelportalen' genereert en dat zij met die tooling, die zij intern aanduidt met de projectnaam 'Husky' (met afgeleide namen voor de afzonderlijke onderdelen daarvan, zoals 'Husky Generator' en 'Tundra'), op efficiënte wijze en tegen geringe kosten portalen kan bouwen voor verschillende afnemers, onder wie Logius. De Husky Generator is het onderdeel van de tooling dat de zogenoemde 'formspecs' genereert, aldus Visma. Visma heeft daarbij benadrukt dat zij die tooling heeft ontwikkeld buiten de context van de dienstverlening aan Logius, dat deze tooling en de opstelportalen dus niet zijn ontwikkeld in het kader van de NOK KIS of Contract 42, dat de opstelportalen ook niet op het in de NOK KIS voorgeschreven platform draaien en dat de portaaldienst van Visma sinds 2017 uitsluitend voor wat betreft de financiële afhandeling verband houdt met de KIS-diensten uit de NOK KIS. Visma heeft dan ook aangevoerd dat de broncode van de Husky Generator buiten het bereik van de definitie programmatuur in de LPF-overeenkomst valt en dat de oplevering van die broncode daarom niet behoort tot haar contractuele verplichtingen met betrekking tot de Digipoort.

4.13. Tijdens de mondelinge behandeling van het kort geding heeft Visma nog toegelicht dat er onderscheid moet worden gemaakt tussen 'opstelportalen' en 'uploadportalen', dat de opstelportalen niet nodig zijn om toegang te krijgen tot de Digipoort en dat voor zover Logius zich ter onderbouwing van zijn stellingen met betrekking tot de Husky Generator heeft beroepen op bepalingen in Contract 42, dit beroep niet op gaat, omdat in artikel 5 van Contract 42 wordt gesproken over uploadportalen waarbij geen gebruik wordt gemaakt van tooling, zoals de Husky Generator. Logius heeft hierop ter zitting gereageerd door te stellen dat het onderscheid tussen uploadportalen en opstelportalen, zoals door Visma beschreven, weliswaar juist is, maar dat partijen alle portalen onder de reikwijdte van de NOK KIS hebben gebracht door de vermelding ervan op Bijlage A. Daarmee miskent Logius echter dat tussen partijen vast staat dat Bijlage A uiteindelijk is geschrapt en geen onderdeel heeft gevormd van de gemaakte afspraken, zodat aan zijn stelling op dit punt voorbij wordt gegaan. Bovendien heeft Visma voldoende aannemelijk gemaakt dat de in Bijlage A genoemde platforms aan Logius zijn geleverd en dat de daarin genoemde onderdelen 'Husky' en 'Tundra' niet zien op tooling.

4.14. Bij die stand van zaken is de voorzieningenrechter van oordeel dat Logius tegenover het verweer van Visma onvoldoende heeft onderbouwd op grond waarvan Visma gehouden zou zijn de code van de Husky Generator aan Logius te verstrekken. Het beroep van Logius op het bepaalde in artikel 5 lid 8 van de LPF-overeenkomst rechtvaardigt in ieder geval niet de conclusie dat de verplichtingen van Visma worden uitgebreid naar alle programmatuur die Visma in het kader van de KIS-diensten heeft gebruikt. Visma heeft in dit verband immers naar voren gebracht dat deze bepaling alleen ziet op de voorafgaand en tijdens de overbruggings- en overgangperiode ontwikkelde programmatuur, terwijl zij de Husky Generator al ruim daarvoor in de periode 2012-2013 heeft ontwikkeld. Gelet op deze lijnrecht tegenover elkaar staande standpunten is nader onderzoek nodig voor de beantwoording van de vraag welke programmatuur moet worden begrepen onder het bepaalde in artikel 5 lid 8 van de LPF-overeenkomst en voor dat onderzoek is in kort geding geen plaats.

Afzonderlijke dependencies

4.15. Ten aanzien van de door Logius afzonderlijk genoemde dependencies heeft Visma betoogd dat Logius voorafgaand aan het uitbrengen van de dagvaarding in deze kortgedingprocedure nooit kenbaar heeft gemaakt dat de betreffende code ontbrak. Verder heeft Visma toegelicht dat de in (c) en (d) door Logius genoemde onderdelen niet voor Logius gebruikt worden, respectievelijk sinds 2018 helemaal niet meer gebruikt worden en heeft zij onvoorwaardelijk toegezegd dat zij de in (a), (b) en (e) genoemde onderdelen alsnog aan Logius zal opleveren.

4.16. Gelet op dit standpunt van Visma is de voorzieningenrechter van oordeel dat Logius onvoldoende heeft onderbouwd dat zij (spoedeisend) belang heeft bij toewijzing van dit deel van zijn vorderingen. Deze worden daarom afgewezen.

Configuratie

4.17. Logius heeft gesteld dat in de oplevering een aantal configuraties ontbreekt, waaronder een deel van de formspecs, de configuratie van berichtsoorten, berichtenstandaarden, documenttypes en aansluitingen van de digipoort en de configuraties van de mapping files ten behoeve van 'DUO voorinvullen'.

4.18. Visma heeft aangevoerd dat de door Logius gevorderde formspecs samenhangen met de tooling voor de portaaldiensten en dus niet in het kader van de KIS-diensten zijn ontwikkeld, zodat zij deze niet aan Logius hoeft te verstrekken. Verder heeft Visma toegelicht dat Logius geen belang heeft bij verstrekking van de NTP2-database omdat partijen hun geschil op dit punt tijdens hun operationele overleggen al hebben opgelost en er inmiddels een impactanalyse is gemaakt, zodat Visma de door Logius gevraagde gegevens aan haar kan opleveren. Daarbij heeft Visma toegezegd dat Logius deze gegevens na het verzamelen en structureren daarvan zal ontvangen. Ten slotte heeft Visma met betrekking tot de mapping files ten behoeve van 'DUO voorinvullen' aangevoerd dat deze weliswaar samenhangen met de portaaldiensten die Visma aan Logius levert en dus buiten de Digipoort en de KIS-diensten vallen, maar dat zij desondanks bereid is om deze met Logius te delen.

4.19. Tegenover dit standpunt van Visma heeft Logius zijn (spoedeisend) belang bij de gevorderde oplevering van de configuraties onvoldoende onderbouwd, zodat die vordering wordt afgewezen.

Documentatie

4.20. Met betrekking tot de stelling van Logius dat bepaalde documentatie ontbreekt, met name de softwareonderdelen 'Tundra' en 'Caribou', heeft Visma aangevoerd dat de functionele documentatie al aan Logius is geleverd, dat de technische documentatie is verwerkt in de aan Logius verstrekte broncode, dat deze documentatie voor een redelijk bekwame programmeur begrijpelijk is en dat er niet meer documentatie beschikbaar is. Hiertegenover heeft Logius naar het oordeel van de voorzieningenrechter onvoldoende aannemelijk gemaakt dat Visma op dit punt niet aan haar verplichtingen uit hoofde van de LPF-overeenkomst heeft voldaan en evenmin dat hij (spoedeisend) belang heeft bij de gevorderde documentatie, zodat ook dit deel van de vordering wordt afgewezen.

Belangenafweging

4.21. Anders dan Logius heeft gesteld leidt een belangenafweging niet tot een ander oordeel. Visma heeft op dit punt onder meer aangevoerd dat de portalen van Visma online gehouden kunnen worden en kunnen worden gebruikt voor de nieuwe Digipoort, dat Logius de diensten ook van een andere aanbieder kan afnemen, dat de bouw van de nieuwe Digipoort bijna afgerond is, dat eventuele vertragingen in de voltooiing ervan moeten worden toegeschreven aan Logius zelf en dat Logius onvoldoende heeft toegelicht dat hij extra kosten heeft moeten maken die aan Visma kunnen worden toegerekend. Hiertegenover heeft Logius onvoldoende aannemelijk gemaakt dat, zoals hij heeft gesteld, de realisatie van de nieuwe Digipoort een onredelijke vertraging oploopt, aanzienlijke financiële consequenties heeft, dan wel leidt tot verstoringen in het digitale contact tussen overheid en burger. Daarbij weegt de voorzieningenrechter mee dat Visma voldoende heeft onderbouwd dat zij een groot belang heeft bij het beschermen van de door haar gebruikte broncode, configuratie en documentatie, mede gelet op de huidige samenwerking tussen Logius en haar concurrent Capgemini.

Conclusie en proceskosten

4.22. De voorzieningenrechter is (samengevat) van oordeel dat onvoldoende aannemelijk is geworden dat Visma de door Logius gevorderde softwareonderdelen aan Logius moet verstrekken, omdat Logius tegenover de standpunten van Visma en in aanmerking genomen de toezeggingen van Visma om bepaalde onderdelen van de gevorderde broncode, configuratie en documentatie alsnog aan Logius op te leveren, onvoldoende concreet heeft gemaakt dat de verplichting van Visma verder strekt dan de opleveringen die zij tot nu toe aan Logius heeft gedaan. Dit betekent dat de vorderingen worden afgewezen.

4.23. Logius is in het ongelijk gesteld en moet daarom de proceskosten (inclusief nakosten) betalen. De proceskosten worden aan de zijde van Visma begroot op:

- griffierecht	€	688,--	
- salaris advocaat	€	1.107,--	
- nakosten	€	<u>178,--</u>	(plus de verhoging zoals vermeld in de beslissing)
Totaal	€	1.973,--	

5. De beslissing

De voorzieningenrechter:

- 5.1. wijst het gevorderde af;
- 5.2. veroordeelt Logius in de proceskosten, die aan de zijde van Visma zijn begroot op € 1.973,--, te betalen binnen veertien dagen na aanschrijving daartoe. Als Logius niet tijdig aan de veroordeling voldoet en het vonnis daarna wordt betekend, dan moet Logius € 92,-- extra betalen, plus de kosten van betekening;
- 5.3. verklaart deze kostenveroordeling uitvoerbaar bij voorraad.

Dit vonnis is gewezen door mr. M.A. van de Laarschot en in het openbaar uitgesproken op 6 juni 2024.

mvt